

На данашњи дан 1881. умро је руски писац Фјодор Михајлович Достојевски. Један од најбитнијих стваралаца у историји књижевности. Хапшен је као учесник утопијско-социјалистичког кружока Михаила Петрашевског-Буташевича због револуционарних планова и осуђен на смрт 1849. али је казна замењена прогонством у Сибир, где је провео 10 година (4 заточен). Његова рана дела ("Бедни људи", "Понижени и увређени") инспирисана су социјалним трагедијама малих људи. Основне одлике његове литературе - психолошке анализе, трагање за коренима људске трагике, феномен религиозности - главна су преокупација његових дела. Веома је утицао на светску литературу. Остала дела: "Злочин и казна", "Браћа Карамазови", "Зли дуси", "Младић", "Коцкар", "Идиот", "Двојник", "Беле ноћи", "Неточка Незванова", "Записи из мртвог дома", "Село Степанчиково и његови житељи", "Ујкин сан", публицистика "Пишчев дневник", "Политички записи".

Данас је четвртак, 09. фебруар 2023. године.

1540 - У Рудај Филдсу код Честера у Енглеској одржана је прва забележена коњска трка.

1849 - Италијански револуционар Ђузепе Мацини прогласио је Рим републиком.

1861 - Џеферсон Дејвис изабран је за председника, а Александер Стивнс за потпредседника Конфедералних држава Америке (јужне државе отцепљене од САД).

1873 - Рођен је српски историчар Јован Радонић, члан Српске краљевске академије. Гимназију је завршио у Новом Саду, студирао је у Бечу код Јагића и Јиречека. Након доктората 1896. радио је као наставник српске гимназије у Цариграду и у цариградском Руском археолошком институту. Био је и библиотекар Матице српске а од 1905. професор је универзитета у Београду. Од 1937. до 1944. је генерални секретар Српске краљевске академије. У међуратном периоду извесно време је и народни посланик. Дела: "Гроф Ђорђе Бранковић и његово време", превео је и допунио Јиречекову Историју Срба, којој је припојио и Јиречеково дело "Држава и друштво у средњовековној Србији". Приредио је збирку грађе: "Дубровачка акта и повеље".

1874 - Умро је француски историчар и писац Жил Мишле, изузетан стилиста, аутор низа историјских, филозофских и лирских списа. Био је противник монархије, црквене хијерархије и комунизма, а с наклоношћу је писао о буржоаским револуцијама. Дела: "Историја Француске", "Историја Француске револуције", "Историја XIX века", "Планина", "Птица".

1891 - Рођен је италијански политичар Пјетро Сандро Нени, вођа италијанских социјалиста. Учествовао је у Шпанском грађанском рату и био је члан Комитета за одбрану Мадрида и политички комесар дивизије. У Другом светском рату у Француској ухапсио га је Гестапо. Одмах по ослобођењу земље постао је генерални секретар Социјалистичке партије Италије, а 1945. председник. Био је потпредседник у првој послератној влади, неколико месеци и шеф дипломатије, а 1963. потпредседник у влади левог центра. Дела: "Историја четири године 1919-1922", "Шест година грађанског рата у Италији", "Историја класне борбе у Италији", "Злочин фашизма у Африци 1936."

1909 - Француска и Немачка постигле су споразум о Мароку, којим је Берлин признао

посебне интересе Париза у тој северноафричкој земљи, у замену за економске концесије.

1923 - Основана је совјетска државна ваздухопловна компаније "Добролет", преименована 1932. у "Аерофлот".

1934 - У Атини су Грчка, Румунија, Турска и Краљевина Југославија потписале Балкански пакт ради очувања територијалног поретка на Балкану, суоченог с ревизионистичком политиком земаља поражених у Првом светском рату, посебно Бугарске и Мађарске, које је подржавала Италија. Пакт се распао под притиском Немачке и практично је растурен пре избијања Другог светског рата.

1941 - Немачки Афрички корпус генерала Ервина Ромела прешао је из Италије у северну Африку, што је био увод у тешке борбе на Афричком фронту у Другом светском рату, окончане 1943. победом савезничких снага у којима су главнину чиниле трупе из британских колонија.

1942 - На француском путничком броду "Нормандија" - тада највећем и најелегантнијем у свету у својој категорији - избио је пожар, после чега је брод потонуо у њујоршкој луци.

1943 - Почела је "Битка за рањенике" - противнапад партизанских јединица против здружених немачких, италијанских и хрватских снага на Неретви. До 26. фебруара разбијене су италијанске и хрватске снаге у долинама Неретве, Раме и Дрежнице. Почетком марта одбачене су немачке трупе и око 3.500 рањеника пребачено је на леву обалу Неретве.

1943 - Тешке борбе за пацифичко острво Гвадалканал окончане су у Другом светском рату победом америчких снага над јапанском армијом, чиме су распршени снови Токија о заузимању Аустралије.

1957 - Умро је мађарски регент адмирал Миклош Хорти де Нађбања, који је од 1920. до 1944. владао са званичном титулом "краљевски регент Мађарске". Мађарску је увео у

Други светски рат на страни Немачке и учествовао је у распарчавању Краљевине Југославије. Његове трупе извршиле су неке масовне злочине, највише на југу Бачке у Шајкашкој и у Новом Саду, над српским цивилима и Јеврејима. Као адмирал, пред крај Првог светског рата постао је командант аустроугарске флоте и 1918. је угушио побуну морнара у Боки Которској, а 1919. у Мађарској је предводио гушење комунистичке побуне, коју је водио Бела Кун. После другог светског рата уточиште му је пружила Салазарова Португалија, где је и умро. Југославија га је прогласила ратним злочинцем, али никада није изведен на суд.

1962 - Јамајка је постала независна држава у оквиру британског Комонвелта.

1971 - У земљотресу у области америчког града Лос Анђелес погинуло је најмање 58 људи.

1977 - Умро је руски конструктор авиона Сергеј Владимирович Иљушин, који је током три деценије конструисао више од 50 типова авиона. Посебно је познат по оклопном јуришном авиону "Ил-2" за потребе совјетског ратног ваздухопловства у Другом светском рату и путничким авионима конструисаним после рата ("Ил-12", "Ил-18", "Ил-62", "Ил-86").

1977 - Совјетски Савез и Шпанија су успоставили пуне дипломатске односе.

1984 - Умро је Јуриј Владимирович Андропов, шеф совјетске државе и владајуће Комунистичке партије, који је од 1967. до 1982. био председник Комитета државне безбедности (КГБ). За генералног секретара партије је изабран у новембру 1982. после смрти Леонида Брежњева, а за председника Президијума Врховног совјета Совјетског Савеза у јуну 1983.

1991 - На референдуму у Литванији, из којег су били искључени грађани руске националности, више од 90 одсто бирача те балтичке земље гласало је за отцепљење од Совјетског Савеза.

1994 - Лидер Палестинске ослободилачке организације Јасер Арафат и шеф израелске

дипломатије Шимон Перес постигли су споразум о безбедносним питањима која су кочила мировни споразум ПЛО и Израела.

1996 - У снажној експлозији коју је подметнула терористичка ИРА - чиме је после 17 месеци прекинуто примирје - у Лондону је погинуло двоје људи а око 100 је рањено.

1999 - Кина је прекинула дипломатске односе са Бившом Југословенском Републиком Македонијом због одлуке владе у Скопљу да успостави дипломатске односе са Тајваном.

2003 - Папа Јован Павле II упутио је драматични апел против америчке инвазије на Ирак, а потом је упутио и личног изасланика у мировну мисију у Багдад. САД су доцније, без одобрења Уједињених нација, напале и окупирале ту арапску земљу, под изговором да режим Садама Хусеина има оружје за масовно уништење, што се испоставило као неистина.

2005 - Умро је српски телевизијски и радијски новинар и водитељ Милован Илић "Минимакс", аутор емисија "Сутра је петак", "Тачно у подне", "Од главе до пете", "Минимаксовизија", "Недеља код Минимакса". Аутор је неколико књига афоризама и песама, као и многобројних колумни у разним листовима.

2008 - Турска скупштина усвојила је, великом већином, уставне промене којима се укида забрана ношења фереца на државним универзитетима. На тај начин прекинута је традиција строгог секуларизма коју је у турску политику одлучно увео Кемал Ататурк. Обраћајући се посланицима након завршетка гласања, председник турске скупштине Коксал Топлан нагласио је да је то чин "за добро Турске у духу толеранције и помирења".

2015 - Преминуо је Боба Стефановић, певач и композитор, једно од најпознатијих имена поп сцене негдашње Југославије.

2016 - - У судару два путничка воза у Бад Ајблингу у Баварској, Немачка, погинуло је 12 особа а 85 је повређено.

2017 - Токијска компанија за електричну енергију (ТЕРСО) саопштила је да је ниво радијације у реактору 2 у Фукушими највиши од катастрофе која се догодила 2011. далеко виши него што је био 2012. Робот ког је ТЕРСО спустио у реактор с циљем извиђања и чишћења страдао је након два сата рада, и камере су престале да раде, услед екстремно високог нивоа радијације. Према ТЕРСО-у робот је био изложен радијацији од 650 сиверта по сату.

2018 - Преминуо је Небојша Глоговац, глумац. Студирао је психологију да би школовање наставио на Факултету драмских уметности у Београду. Прву улогу остварио је у серији "Бољи живот", а прославио се главном улогом у филму "Убиство са предумишљајем". Запажен је улогама у филмовима "Муње", "Кад порастем постаћу кенгур", "Небеска удица", као и у представама "Хамлет", "Разбијени крчаг", "Сумњиво лице", "Хадерсфилд", "Шине", "Како вам драго", "Молијер - још један живот", "Буре барута" и другим. Добитник је бројних награда: "Златна арена", пет годишњих награда Југословенског драмског позоришта, награда "Зоран Радмиловић", "Милош Жутић", "Ардалион", "Миливоје Живановић", Стеријина награда.

(РТВ)